

RESUMS

ESTUDIS

Bernat Gasull i Roig, *Jacint Verdaguer i el* *Mamut d'Adams*

Entre les anotacions de les llibretes de Jacint Verdaguer del viatge pel centre i nord d'Europa de la primavera del 1884 hi ha un text sobre la visita del poeta a un probable museu de ciències naturals. Verdaguer se centra sobretot en la descripció de l'esquelet d'un mamut. No hi ha aparentment indicació del lloc. No figura ni tan sols la ciutat on es trobava aquest museu ni el dia que Verdaguer el va visitar. D'altra banda, aquest fragment va ser descartat de la publicació d'*A vol d'aucell. Apuntacions d'un viatge al centre i nord d'Europa* tot i que feia referència a aquell viatge. En aquest article s'intenta esbrinar on i quan el poeta va veure aquest mamut i de quin exemplar es tractava.

Paraules clau: Jacint Verdaguer, *A vol d'aucell*, mamut, Berlín, Bèlgica, Sant Petersburg

Miquel M. Gibert, Joaquim *Roca i Cornet: uns apunts* *biobibliogràfics*

L'article pretén ser un estat de la qüestió de l'obra literària i la trajectò-

ria pública de Joaquim Roca i Cornet (Barcelona, 1804-1873) en el context de la intel·lectualitat catalana que afronta el pas de l'Antic Règim a l'Estat liberal, especialment la que va trobar en Felix Torres Amat (1772-1847) un orientador qualificat i eficaç.

Paraules clau: Romanticisme, poesia, apologètica, traducció, Torres Amat, Rubió i Ors, Acadèmia de Bones Lletres

Francesc Morfuleda i **Caralt, *Princeses, animals*** *benefactors, transforma-* *cions i treballs impossi-* *bles: ecos dels mites grecs* *en les rondalles de Jacint* *Verdaguer*

A partir d'una carta en què Jacint Verdaguer fa conèixer a Marià Aguiló la mort de la seva mare, el text descriu breument el procés que va impulsar el poeta a escriure les rondalles que havia pogut aplegar al llarg dels anys i esmenta algunes obres d'autors grecs i llatins que hauria pogut conèixer; tot seguit, en la seva part més extensa, se centra en l'anàlisi d'alguns elements comuns que podem trobar tant en els antics mites clàssics com en les *Rondalles* de Verdaguer. Com a conclusió, oferim una reflexió concisa sobre el pòsit comú que compartim els humans més enllà del temps i l'espai en el

nostre intent per trobar una explicació per a aquelles circumstàncies que, per la seva incertesa o profunditat, queden fora del nostre abast.

Paraules clau: rondalles, mites, mitologia grecoromana, Jacint Verdaguer, Grècia

Joan Requesens i Piquer,
A l'entorn de la flora verdagueriana i cinc poemes inèdits

La publicació d'un llibre amb el nom científic més el popular i els corresponents sinònims de les flors i plantes a l'obra de Jacint Verdaguer és a l'origen d'aquestes pàgines. S'hi celebra aquesta publicació i es proposa d'iniciar el següent pas: descobrir, fins on sigui possible, la flor triada pel poeta, més la funció poètica que li atorga i el significat simbòlic que hi associa. A més a més, l'ocasió facilita publicar cinc possibles poemes florals fins avui amagats en un dels seus manuscrits.

Paraules clau: flors, nom científic, nom popular, significació, esborrany de poemes, Jacint Verdaguer

Abril Torradas Ratés,
Dolors Monserdà més enllà de la novel·la

Dolors Monserdà ha estat força estudiada per la seva narrativa, i és reconeguda també per ser l'autora

del primer assaig feminista en català el 1909. No obstant això, l'enorme volum d'articles i conferències que va publicar a la premsa del moment han restat en un segon pla dins de l'àmbit dels estudis filològics. El present article, que parteix d'un treball d'edició crítica d'una selecció de textos d'aquesta tipologia, té com a objectiu recuperar aquesta faceta de l'autora i analitzar-ne el discurs feminista, per tal de fer justícia a la magnitud de la seva figura i enriquir-ne la interpretació de l'obra de ficció i de no-ficció.

Paraules clau: Dolors Monserdà, assaig, articles, conferències, feminisme

TEXTOS

Rosa Cabré i Monné,
Dotze cartes de Luis Alfonso Casanovas a Josep Yxart i Moragas

Edició i estudi de setze cartes entre el periodista i crític Luis Alfonso Casanovas (1845-1892) i el crític Josep Yxart i Moragas (1852-1895): dotze cartes d'Alfonso conservades al Fons Yxart de l'Arxiu Històric Ciutat de Barcelona (AHCB), datades entre 1881 i 1886. Són textos importants que tradueixen amistat i respecte entre els dos escriptors que mantenien profunds desacords; però sobretot són documents que aporten informació sobre les respectives tasques professionals. Encàrrecs, negociacions i realització

de feines editorials o col·laboracions en revistes per una part i per l'altra. Sempre donant-se suport mútuament.

Paraules clau: Luís Alfonso Casanovas, Josep Yxart i Moragas, epistolari, crítica literària

Joan Vilamala, Verdaguer i Montserrat, de Josep Buch i Parera

Publiquem el text íntegre de la conferència llegida al Centre Excursionista de Catalunya, el dia 1 d'octubre de 1956, per l'excursionista, historiadore local i arxiver Josep Buch i Parera (Barcelona, 1902-1991) en ocasió del cicle d'actes per promocionar l'*Homenatge dels excursionistes a Mossèn Jacint Verdaguer*.

Paraules clau: Jacint Verdaguer, Montserrat, Josep Buch i Parera, excursionisme, homenatge

DOSSIER

XVI Jornades d'Intercanvi Cultural

Maria Xesús Lama, Gènere, classe i nació a les primeres obres de Rosalía de Castro

Es presenten les primeres obres de Rosalía de Castro fins a la publicació, amb 26 anys, del poemari *Cantares gallegos* (1863), considerat una fita per a

l'inici del Rexurdimento literari gallec. Des dels seus primers textos, sorgeix com a tema central el destí tràgic associat a les dones per la seva condició, condemnades sovint a ser enganyades, abandonades, burlades i silenciades. Partint del concepte d'interseccionalitat (Crenshaw 1989), es mostra que aquesta consciència de l'opressió de gènere és la base sobre la qual s'articula la ideologia de l'autora, que amplifica la seva denúncia a altres vectors d'opressió com la classe i la nació. Per això quan presenta el poemari destinat a dignificar la seva terra i la seva llengua, la defensa s'articula textualment amb una veu de dona que s'alça com a representant de la memòria col·lectiva.

Paraules clau: Rosalía de Castro, feminisme, interseccionalitat, *Cantares gallegos*, escriptors al XIX

Xosé Ramón Veiga, Rexurdimento, liberalismo e Realpolitik: olladas cruzadas

«Fixéronse literatos para ser políticos». A coñecida sentència é moi acaída para definir a actuación dun grupo de mozos universitarios galegos que, entre 1840 e 1845, desenvolveron unha intensa actividade xornalística, basicamente en Santiago de Compostela, a partir da que tentaron, non só superar a síndrome da aldraxe que pesaba sobre unha Galiza mal comprendida e menosprezada no resto do

Estado, senón tamén, con ocasión da revolución galega de abril de 1846, situar algunhas das súas reivindicacións provincialistas entre os obxectivos básicos da loita. No traballo facemos un repaso polas principais temáticas recollidas nos xornais que puxeron en marcha, así como un achegamento e un intento de tipificación a respecto dos actores implicados e das posturas que adoptaron tanto diante do golpe como con posterioridade. A principal conclusión resúmese en que o fracaso da revolta non supuxo unha cesura sería para a continuidade das súas actividades políticas e do ideario liberal progresista do que partillan a maioría (se ben con derivas cara a dereita, a Unión Liberal, e cara a esquerda, con achegamentos a posturas democráticas e republicanas), mais que si implicou deixar conxelada por décadas, ata a aparición do movemento rexionalista finisecular, a posibilidade de traducir politicamente a reivindicación étnico-cultural de Galiza.

Paraules clau: Galicia, século XIX, política, provincialismo, pronunciamiento de Solís

luña procuraba unha alianza con Galicia e co País Vasco para avanzar na rexeneración política de España e no recoñecemento de culturas expresadas en linguas non casteláns. Coa figura do historiador galego Murguía como fio condutor, obsérvase a progresiva converxencia de feitos rexionais, culturais e políticos nas décadas finais do século XIX.

Paraules clau: rexionalismo político e cultural, revista *La España Regional*, Manuel Murguía, Josep Pella i Forgas, Arturo Campión

Ramón Villares, *Rexionalismo galego e La España Regional*

Este artigo analiza a participación do rexionalismo galego de finais do século XIX no proxecto cultural e político da revista barcelonesa *La España Regional* (1886-1893), que desde Cata-

ABSTRACTS

STUDIES

Bernat Gasull i Roig,
*Jacint Verdaguer and the
Adams mammoth*

Among the annotations in Jacint Verdaguer's notebooks from his travels in central and northern Europe in the spring of 1884 is a text on the poet's visit to what was likely a natural science museum. Verdaguer focuses especially on describing the skeleton of a mammoth. There is no apparent indication of place. Nor is there any mention of the city where the museum was found, nor the date of Verdaguer's visit. Moreover, this fragment was not included in the publication *A vol d'auell. Apuntacions d'un viatge al centre i nord d'Europa*, the subject of which was those travels. In this article we attempt to uncover where and when Verdaguer saw the mammoth and which specimen it was.

Keywords: Jacint Verdaguer, *A vol d'auell*, mammoth, Berlin, Belgium, Saint Petersburg

Miquel M. Gibert,
*Joaquim Roca i Cornet:
bibliographical notes*

The aim of this article is to present the status of the issue pertaining to the literary works and public trajectory of

Joaquim Roca i Cornet (Barcelona, 1804-1873) in the context of Catalan letters confronting the transition from the ancien regime to the liberal state, especially with reference to finding in Fèlix Torres Amat (1772-1847) a qualified and efficient guiding figure.

Keywords: Romanticism, poetry, apologetics, translation, Torres Amat, Rubió i Ors, Acadèmia de Bones Lletres

**Francesc Morfullea
i Caralt, Princesses,
benevolent
animals, impossible
transformations and
works: echoes of Greek
myth in the storytelling of
Jacint Verdaguer**

Based on a letter in which Jacint Verdaguer informs Marià Aguiló of the death of his mother, the text describes briefly the process that impelled Verdaguer to write the stories that he had culled throughout the years and mentions certain works by Greek and Latin authors he knew of. We then examine more at length several elements found to be in common in ancient classical myths and Verdaguer's *Rondalles*. In conclusion, we reflect concisely on the common sediment shared by humanity across time and space in our effort to come

up with explanations for those circumstances that, given their uncertainty or depth, lie beyond our reach.

Keywords: storytelling, myths, Greco-Roman mythology, Jacint Verdaguer, Greece

Joan Requesens i Piquer, *On Verdaguerian flora and five unpublished poems*

The genesis of this article is the publication of a book featuring both the scientific names and the popular names, as well as corresponding synonyms, for the flowers and plants in the works of Verdaguer. We celebrate the appearance of this publication and propose embarking on the next step: to discover, as far as possible, the poet's choice of flowers and their poetic function and associated symbolic significance. In addition, we take the opportunity to publish five possible floral poems until now hidden in one of Verdaguer's manuscripts.

Keywords: flowers, scientific name, popular name, signification, drafts of poems, Jacint Verdaguer

Abril Torradas Ratés, *Dolors Monserdà beyond the novel*

Dolors Monserdà has been extensively studied for her novels and is also recognized as the author of

the first feminist essay in Catalan in 1909. However, there is still much to explore in the vast number of articles and lectures she published in the press of her time, which are relegated to the background in philological studies. This article, based on critical editing work of a selection of these texts, aims to recover this aspect of the author and analyze her feminist discourse in order to do justice to the scope of her contribution and enrich the interpretation of her work.

Keywords: Dolors Monserdà, essay, articles, lectures, feminism

TEXTS

Rosa Cabré i Monné, *Twelve letters from Luis Alfonso Casanovas to Josep Yxart i Moragas*

Publication and study of sixteen letters between journalist and critic Luis Alfonso Casanovas (1845-1892) and critic Josep Yxart i Moragas (1852-1895): twelve letters from Alfonso preserved in the Yxart collection at the Historical Archives of the City of Barcelona (AHCB), dated between 1881 and 1886. These important texts reveal the friendship and respect between the two writers despite their sharp disagreements. Still, these documents provide information on their respective professional activities. Assignments, negotiations and the carrying out of publishing jobs and collabo-

ration with magazines by both: always giving mutual support to each other.

Keywords: Luis Alfonso Casanovas, Josep Yxart i Moragas, letters, literary criticism

Joan Vilamala, *Verdaguer and Montserrat*, by Josep Buch i Parera

We publish the complete text of the lecture delivered at the Excursionist Center of Catalonia on October first, 1956, by excursionist, local historian and archivist Josep Buch i Parera (Barcelona, 1902–1991) on the occasion of the program of events to promote the *Homage of excursionists to Father Jacint Verdaguer*.

Keywords: Jacint Verdaguer, Montserrat, Josep Buch i Parera, excursionism, homage

DOSSIER

XVI Cultural Exchange Symposium

María Xesús Lama, *Gender, class and nation in the early works of Rosalía de Castro*

We present the early works of Rosalía de Castro up to the publication, at age twenty-six, of the collection of poetry *Cantares gallegos* (1863), regarded as a landmark in the emergence

of the Galician literary *Rexurdimento*. From the earliest texts there appears as central theme the tragic destiny associated with women in view of their condition, often condemned to be misled, abandoned, ridiculed and silenced. Taking as a starting point the concept of intersectionality (Crenshaw 1989), we show how the awareness of gender oppression is the basis for articulating the ideology of the author, who broadens the scope of her denunciation of other vectors of oppression, to wit, her class and her nation. For this reason, in presenting the book of poetry destined to dignify her land and her language, her defense takes the textual form of a womanly voice that rises as representative of collective memory.

Keywords: Rosalía de Castro, feminism, intersectionality, *Cantares gallegos*, nineteenth-century writers

Xosé Ramón Veiga, *Rexurdimento, liberalism and Realpolitik: crossing gazes*

“They became writers to become politicians.” This well-known saying aptly describes the actions of a group of young Galician university students who, between 1840 and 1845, engaged in intense journalistic activity, primarily in Santiago de Compostela. Through this activity, they sought not only to overcome the *síndrome da aldraxe*, or ragtag syndrome, that weighed heavily on a Galicia misun-

derstood and undervalued by the rest of Spain, but also, in the context of the Galician revolution of April 1846, to place several of their provincialist demands among the fundamental objectives of their struggle. This paper reviews the main themes covered in the newspapers they published, as well as an attempt to categorize the actors involved and the positions they adopted both during and after the uprising. The main conclusion is that the failure of the revolt did not represent a serious break in the continuity of their political activities and the progressive liberal ideology shared by the majority (although with deviations towards the right, the Liberal Union, and towards the left, with approaches to democratic and republican positions), but it did mean bringing to a halt for decades—until the emergence of fin-de-siècle regionalism—the possibility of politically translating the ethnic-cultural demands of Galicia.

Keywords: Galicia, nineteenth-century, politics, *provincialismo*, *pronunciamento* Solís

sought an alliance with Galicia and the Basque Country to advance the political regeneration of Spain and the recognition of cultures expressed in languages other than Spanish. With Galician historian Manuel Murguía figuring prominently, there came into view the progressive convergence of regional, cultural and political factors in the late decades of the nineteenth century.

Keywords: political and cultural *rexionalismo*, the magazine *La España Regional*, Manuel Murguía, Josep Pella i Forgas, Arturo Campión

Ramón Villares, *Rexionalismo galego and La España Regional*

This article analyzes the participation of *rexionalismo*, or Galician regionalism, in the late nineteenth century in the cultural and political project of the Barcelona magazine *La España Regional* (1886-1893), which from Catalonia